

محیط بان ها تنها ساکنان جزیره کبودان هستند

یکی از ساختمان های اقامتی کبودان، که برای میهمان ها آماده شده است

افعی گرز (گرزمار) از گونه های مهم حیات وحش در کبودان است

عمو بار اتعلی و آرزو، میشی که محیط بان ها بزرگش کرده اند

در ضلع شرقی ساختمان محیط بانی قله ای دیده می شود. یوسفی می گوید «اسم آن زرزا و بام کبودان است» بعد به موقعیت جزایری که در اطراف کبودان قرار گرفته اند اشاره می کند. چهار جزیره بزرگ پارک ملی به ترتیب کبودان، اشک، اسپیر و آرزو هستند که آرزو در شمال کبودان، اسپیر در غرب و اشک در جنوب غربی کبودان واقع شده اند. یک جزیره کوچک و زیبا نیز در جنوب شرق کبودان قرار دارد که به مشیت عثمان معروف است.

در سال ۱۳۴۶ دریاچه و همه جزایر آن به غیر از جزیره اسلامی، منطقه حفاظت شده اعلام شد و در سال ۱۳۵۵ به پارک ملی ارتقا یافت. یوسفی می گوید از نظر اهمیت محیط زیستی، پارک های ملی در بالاترین درجه حفاظتی قرار دارند. پارک ملی دریاچه ارومیه ۲۵ محیط بان دارد که به صورت گروه های دو تا چهار نفره و شیفت های ۳ تا ۶ روزه با قایق های موتوری به جزیره سفر می کنند و از حیات وحش و گونه های جانوری و گیاهی آن محافظت می کنند.

یوسفی می گوید: «گونه غالب حیات وحش در کبودان، قوچ و میش ارمنی است که توسط حاکمان و شاهزادگان قاجار از مراغه با کشتی به جزیره آورده شدند تا شکارگاهی خصوصی برای خودشان ایجاد کنند». نبود دشمن طبیعی و از طرف دیگر وجود چشمه آب شیرین و مراتع مناسب، سبب شد جمعیتشان به تدریج بیشتر شود و به این دلیل است که در برخی منابع تاریخی به کبودان، قویون داغی یا همان کوه میش گفته اند. طبق آخرین سرشماری در زمستان ۱۳۹۹ تعداد آن ها ۸۵۰ رأس است. سایر گونه های مهم حیات وحش که در کبودان زیست می کنند، کرکس مصری (کرکس کوچک)، کبک معمولی و افعی گرز است. این افعی از سمی ترین مارهایی است که در ایران زندگی می کنند.

یوسفی در مورد طبیعت و پوشش گیاهی جزیره می گوید: «بیش از ۱۵۰ گونه گیاهی یک ساله و چند ساله در جزیره کبودان شناسایی شده است که غالب آن ها شامل گونه های شور پسند، خشکی دوست و آبرزی هستند». از گونه های گیاهی محبوب جزیره، کاکوتی است. گیاهی از خانواده نعنائیان که اغلب در تپه های صخره ای و کوه ها رشد می کند. کاکوتی های کبودان عطر خاصی دارند. در برخی دره های جزیره مانند دره گل ها، درخت های کهنسال پسته وحشی و بادام وحشی وجود دارند که عمر برخی از درختان به ۳۰۰ سال می رسد.

و نگاه می کنم. دو قوچ جوان زیر سایه درخت نشستند و استراحت می کنند. یوسفی می گوید کبودان بهاری کوتاه اما زیبا دارد. سرسبزی و طراوت بهاری آن، معمولاً در فروردین خلاصه می شود. وارد اردیبهشت که می شویم با بالاتر رفتن دما و ورزش بادها، علف ها و گیاهان فصلی جزیره خشک می شوند و انگار تابستان جزیره از اردیبهشت آغاز می شود. از منطقه قره بند بیرون می آییم و از مسیر ساحلی به طرف ضلع شمالی جزیره می رویم. حدود ۱۵ دقیقه طول می کشد تا به نقطه ای برسیم که اسکله و ساختمان ها قرار گرفته اند. نزدیک ساختمان محیط بانی که می شویم، یک میش به استقبال ما می آید. عمو بار اتعلی آرزو را در آغوش می گیرد و نوازش می کند. یوسفی می گوید: «آرزو صاحب خانه است و همیشه میهمان نوازی می کند».

سه ساختمان اقامتی در جزیره وجود دارد. یوسفی می گوید این ساختمان ها در اوایل دهه ۵۰ برای اقامت میهمانان داخلی و خارجی و محیط بان ها ساخته شده اند. برق در ساختمان های جزیره توسط صفحه های خورشیدی جریان پیدا می کند و آب شرب، از چشمه دامدانه و قنات کهریز تأمین می شود.

کمی بالاتر از این ساختمان ها، ۲۰ سایه بان، رو به دریا وجود دارند که در اوایل دهه ۷۰ ساخته شده اند. این سایه بان ها برای مسافران یک روزه کبودان در فصل های بهار و تابستان، مناسب هستند.

اسکله کبودان در ضلع شمالی جزیره و در فاصله ۱۰۰ متری ساختمانی است که روی آن تابلو «سرمحیط بانی کبودان» نصب شده است، اما تقریباً همه محیط بان ها به این ساختمان پاسگاه می گویند. تنها در بخش هایی از کبودان آنتن برای تلفن همراه وجود دارد. اسکله و پاسگاه جزو آن بخش ها هستند. یوسفی می گوید این اسکله در سال ۱۳۵۲ احداث شد. ابتدا اسکله ای کوچک بود که قایق ها را به پهلوی می گرفت. در اوایل دهه ۷۰ سطح آب دریاچه بالا آمد و اسکله زیر آب رفت. سال ۱۳۷۳، گروهی از محیط بانان اسکله را توسعه دادند و حدود سه متر بلندتر کردند تا کشتی ها هم بتوانند پهلوی بگیرند. یوسفی، عمو بار اتعلی را نشان می دهد و می گوید «آقای ایمانی هم یکی از آن ها بود».

**با پاژن به راه می افسیم.
قره بند، دره ای سرسبز
است با تپه هایی کوتاه
و بلند در دو سمت
خود. مسیر زیبایی
است. تک درخت های
بادام و پسته وحشی
در تپه ها دیده
می شوند**